

İCRA VE İFLAS KARŞISINDA TİCARİ ALACAKLAR; NİTELİĞİ, MEVZUAT BOYUTU VE MUHASEBE UYGULAMASI

Dr.Suphi ASLANOĞLU*

ÖZET

Artan rekabet koşullarında işletmeler, ticari faaliyetlerini sürdürmek, sektördeki işletmelerle rekabet edebilmek ve ürettikleri mal ve hizmetlere olan talebi artırmak amacıyla birtakım satış yöntemlerine başvurumaktadırlar. Söz konusu yöntemlerden birisi kredili satış yöntemi olup, işletmeler genellikle buldukları sektörün özelliklerine göre belirledikleri bu yöntemle satışlarını artırma çabasına girmektedirler. Öte yandan, kredili satış yöntemi sonucunda ortaya çıkan ve işletmeler açısından en az satışlar kadar önemli olan bir diğer unsur ise alacakların tahsilidir. Özellikle ekonomik koşulların giderek zorlaştığı dönemlerde, hak ve yükümlülüklerin yerine getirilmesinde zaman zaman bazı sorunlar ortaya çıkabilmekte ve alacaklı tarafın sahip olduğu alacak hakkı kaybedilmektedir. İşte, yapılan birtakım düzenlemelerle, tamamen veya kısmen kaybedilen alacak hakkı kanunla yeniden elde edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İcra ve İflas, Ticari Alacaklar, Muhasebe Uygulaması

ABSTRACT

Firms have been employing a number of methods to overcome increased competition, to stay in business, to compete with their competitors in the sectors, to increase demand for the products produced. One of the methods is selling by credit. Its conditions and rules depend upon the sectors' characteristics. Therefore, firms have been trying to increase their sales. Collecting of credits is as important as the sales. Obeying rules of the method are sometimes hard when economic conditions go worse. In certain cases, it is impossible to collect the credits. The right to collect the credits may be lost. A number of legal measures have been introduced to make it

---

* Kırıkkale Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü

possible to collect the credits which have completely or partly deceived.

Keywords: Receivables, Bankruptcy And Insolvency, Accounting Applications

I. GİRİŞ

Etkin bir satış politikasının yanında alacakların etkin olarak tahsil edilmesi, işletme faaliyetlerinin başarılı olarak yürütülmesi açısından bir zorunluluktur. Alacakların etkin olarak tahsil edilmesinde ise, tarafların karşılıklı olarak yükümlülüklerini tam olarak yerine getirmeleri büyük önem arz etmektedir. Fakat, ticari hayatın olağan akışı içerisinde tacirler arasında gerçekleşen mali nitelikteki işlemlerde, tarafların karşılıklı hak ve yükümlülüklerinin yerine getirilmesinde zaman zaman bazı sorunlar ortaya çıkabilmektedir. Söz konusu sorunlardan birisi, alacaklı tarafın sahip olduğu alacak hakkını çeşitli nedenlerle tamamen ya da kısmen kaybetmesidir.

İcra ve İflas Kanunu'nda yapılan düzenlemelerle, tamamen veya kısmen kaybedilen alacak hakkı kanunla yeniden elde edilmeye çalışılırken, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile “Şüpheli Alacak Karşılığı” müessesesi düzenlenerek alacağını tamamen veya kısmen tahsil edemeyen gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin söz konusu alacaklarını belirli şartlar altında karşılık ayırmak suretiyle gelir ve kurumlar vergisi matrahlarının tespitinde indirim olarak dikkate alabilecekleri hüküm altına alınmıştır. Bu çalışmada, icra takibine ve iflasa konu alacakların durumu, niteliği ve şüpheli alacaklarla ilişkisi hakkında gerekli açıklamalara yer verilerek, icra ve iflasa konu alacakların şüpheli alacak karşılığı müessesesi karşısındaki durumu, bu konuda karşılaşılabilecek sorunlar ve muhasebe uygulaması üzerinde durulmuştur.

II. İCRA TAKİBİNE KONU ALACAKLARIN DURUMU VE İCRA YOLUYLA ALACAĞIN TAKİBİ

A. İCRA KAVRAMI

Borcunu rızası ile ödemeyen borçlu, alacaklının talebi üzerine, hukuki kurallar ile borcunu yerine getirmeye zorlanır. Böyle durumlarda, alacaklının alacağını tahsil edebilmesi için, devletin cebri icra organları devreye girer. Cebri icra, borçların devlet (kanun)

kanalıyla ödenmesidir. Diğer bir ifadeyle, borcunu isteğiyle ödemeyen borçlunun, alacaklının talebi üzerine kanun gücüyle borcunu ödemeye zorlanmasıdır. Cebri icra yoluyla, borçlunun mallarına el konulur, bu mallar satılır ve elde edilen para ile alacaklının alacağı ödenir. İcra takibinin esas ve usulleri İcra ve İflas Kanunu (İİK)'nda düzenlenmiştir.

B. İCRA TAKİBİNİN ÇEŞİTLERİ

İcra İflas Kanunu'nda düzenlenen icra takip çeşitleri Cüz'i İcra (İcra Takibi) ve Külli İcra (İflas Takibi) olmak üzere ikiye ayrılır. Cüz'i icra **İcra Hukuku** kapsamında, Külli icra ise **İflas Hukuku** kapsamında incelenmektedir.

1. Cüz'i İcra (İcra Takibi)

Cüz'i İcra'da, borçlunun karşısında bir veya birkaç alacaklısı vardır. Borçlunun malvarlığındaki şeylerden bir veya birkaçı cebri icranın konusunu oluşturur. Bu şeyler (mallar) alacaklının alacağına kavuşması için cebri icra organları tarafından (icra daireleri) haczedilir, satılır ve elde edilen para ile alacaklının alacağı ödenir. Bakiye para kalırsa, bu para borçluya karşı icra takibi yapmamış olan diğer alacaklılara ödenmeyip borçluya verilmektedir. Cüz'i icra kendi içerisinde ilamlı icra ve ilamsız icra olmak üzere ikiye ayrılmaktadır;

2. Külli İcra (İflas Takibi)

İflas, ticaret mahkemesince iflasına karar verilen bir borçlunun, haczedilebilen bütün mal varlığının cebri icra yoluyla paraya çevrilip, bundan bütün alacaklıların yararlanmasını sağlayan toplu bir cebri icra yoludur. İflasta, borçlunun bütün alacaklılarının, borçlunun haczedilebilen bütün malvarlığından karşılanması söz konusudur. Külli İcra'da borçlunun karşısında bütün alacaklıları vardır. Borçlunun bütün malvarlığı satılır ve sağlanan parayla bilinen bütün alacaklıların alacakları ödenir. Ancak borçlunun bütün borçları ödendikten sonra, bakiye para olursa kalan para borçluya (müflise) geri verilmektedir.

C. İCRA TAKİBİNİN SAFHALARI

İİK'da, uygulamada en çok kullanılan takip türü genel haciz yolu ile takip olup geniş bir biçimde düzenlenmiştir. Bu nedenle, bu kısımda genel haciz yolu ile takip türü esas alınarak icra takibinin safhaları açıklanmıştır.

Genel haciz yolu ile takibin konusu; rehinle temin edilmemiş olan ve bir kambiyo senedine de dayanmayan bütün para ve teminat alacaklarıdır. Ayrıca, alacağın herhangi bir senede bağlı olması şart olmayıp, alacağı senede bağlı olmayan alacaklı da bu takip yoluna başvurabilir. Genel haciz yolunun safhaları aşağıda belirtilmiştir¹;

- Takip Talebi
- Ödeme Emri
- Haciz
- Paraya Çevirme
- Paraların Paylaştırılması

III. İFLASA KONU ALACAKLARIN DURUMU VE İFLAS YOLUYLA ALACAĞIN TAKİBİ

İflasa tabi bir kimsenin iflas ettirilebilmesi için, takip edilmesi gereken yola iflas yolu denilmektedir. Bütün iflas yolları, ticaret mahkemelerinden geçer. Diğer bir ifadeyle, iflasa mutlaka ticaret mahkemeleri tarafından karar verilir. Üç çeşit iflas yolu vardır²;

- Genel (adi) İflas Yolu (İİK md. 155-166),
- Kambiyo Senedine Mahsus İflas Yolu (İİK md.167, 171-176),
- Doğrudan Doğruya İflas Yolu (İİK md. 177-181).

Bunlardan genel (adi) iflas yolu ile kambiyo senetlerine mahsus iflas yolu birbirine çok benzer. Her iki iflas yolunda da, alacaklı ilk önce iflas dairesine başvurarak borçlusuna karşı bir iflas takibi yapar, icra dairesi borçluya bir iflas ödeme emri gönderir. Borçlu (beş veya yedi) günlük süre içinde borcunu ödemezse, alacaklı ticaret mahkemesine başvurarak borçlunun iflasını ister, diğer bir ifadeyle iflas davasını açar. Bu iki yolda, alacaklı, ilk önce icra dairesinde iflas takibi yaptıktan sonra, ticaret mahkemesinde iflas

---

¹ TAŞ, Suat ve KARAKIŞ, Şerafettin, “İcra Takibine Konu Edilmiş Alacaklarda Şüpheli Alacak Karşılığı Uygulaması”, **Vergi Dünyası**, Sayı: 225, Mayıs 2000, s.104-106

² ÖCAL, M. Sait ve EMEKSİZ, Turan, “İcra İflas Hukuku’nun VUK’taki Şüpheli Alacak ve Değersiz Alacak Müesseseleri İle İlişkisi”, **Vergi Dünyası**, Sayı:180, Ağustos 1996, s.35-36

davası açabildiğinden, bu iki iflas yoluna takipli iflas yolları da denilmektedir.

Doğrudan doğruya iflas yolunda, alacaklının borçluya karşı iflas davası açabilmesi için, ilk önce icra dairesinde bir iflas takibi yapmış ve borçlusuna bir ödeme emri göndermiş olmasına gerek yoktur. Kanunda tahdidi olarak sayılmış sebeplerden birinin varlığı halinde alacaklı, doğrudan ticaret mahkemesine başvurarak borçlunun iflasını isteyebilir. Burada, alacaklı icra dairesine başvurmadan doğrudan ticaret mahkemesinde iflas davası açabildiği için, bu iflas yoluna doğrudan iflas yolu denilmiştir.

A. İFLASIN HUKUKİ SONUÇLARI

Bir borçlu hakkında iflasın açılması ile, borçlu (müflis) ve ondan alacaklı olan alacaklıların hukuki durumlarında bazı değişiklikler olmaktadır. Diğer bir ifadeyle, hukukun bazı hükümleri, iflas ile adeta değişikliğe uğramaktadır. Bu duruma, iflasın hukuki sonuçları denilmektedir³.

İflasın açılması ile müflisin haczedilebilen bütün mal, alacak ve hakları kendiliğinden iflas masasını teşkil eder (İİK md. 184/I). Yani, burada borçlunun haczedilebilen bütün malları, iflasın açılması ile “Özel mamelek” haline gelmektedir. Borçlu artık bu özel mamelek üzerinde tasarrufta bulunamaz; masanın idaresi iflas organlarına aittir.

B. İFLASIN MÜFLİSİN TASARRUF YETKİSİNE ETKİSİ

Müflis, iflas etmekle medeni haklardan istifade ve kullanma ehliyetini kaybetmiş olmaz. İflas masasına girmeyen haczedilmeyen malları ile ve kişisel çalışması bakımından, müflisin medeni hakları kullanma ehliyeti hiçbir zaman kısıntıya uğramaz.

Ancak iflasın amacı, müflisin masaya giren mal ve haklarının tasfiye edilmesi ve tasfiye sonucunda elde edilecek para ile alacaklıların tatmin edilmesi olduğundan, iflasın açılması ile müflisin masaya giren mal ve haklar üzerindeki tasarruf yetkisi kısıntıya uğrar. Bu hususu, müflisin masa mevcudunu azaltıcı nitelikte tasarrufta bulunamayacağı şeklinde özetlemek mümkündür.

---

³ ÖCAL, M. Sait ve EMEKSİZ, Turan, a.g.m., s.37

Müflis, masa malları satılıncaya kadar, onların maliki olarak kalmaya devam ettiği halde, bu mallar üzerinde tasarruf etmek yetkisi, artık müflise değil iflas masasına aittir. Bu tasarruf yetkisini kanuni mümessil sıfatıyla iflas dairesi kullanmaktadır.

Müflisin hükümsüz olan işlemleri tasarruf işlemidir. Buna karşılık müflisin borçlandırıcı işlemleri (iltizami işlemleri) yasak değildir. Müflis masaya giren bir malı satabilir, yani o mal hakkında bir satış sözleşmesi (borçlandırıcı işlem, iltizami muamele) yapabilir; ancak, müflis satış sözleşmesinden doğan borcunu (malı teslim ve mülkiyeti nakletme borcunu) yerine getiremez, yani tasarruf işleminde bulunamaz. Fakat müflisin yapmış olduğu satış sözleşmesi geçerlidir. İflas kaldırılırsa (İİK md. 182) alıcı bu sözleşmeye dayanarak, borçludan (eski müflisten) malın teslimini ve mülkiyetin kendisine naklini isteyebilir.

C. TAKİPLERİN DURMASI VE DÜŞMESİ

İflas külli bir icra yolu olduğundan ve iflas tasfiyesinde alacaklılar eşit bir şekilde işlem gördüklerinden, tasfiye sırasında kural olarak, ferdi icra takibine devam edilmesine ve müflise karşı yeni icra takibi yapılmasına imkan ve lüzum yoktur. Bundan böyle, müflisin bütün alacaklıları, alacaklarını iflas masasına yazdıracaklar ve iflas masasının tasfiyesi sonucunda elde edilecek para ile alacaklarını tahsil edeceklerdir.

Bu nedenle iflasın açılmasından önce, müflise karşı başlamış olan takipler kural olarak iflasın açılması ile durur ve iflas kararının kesinleşmesi ile de düşer. Ayrıca, tasfiye süresince müflise karşı yeni takip yapılamaz.

Takiplerin duracağı ve düşeceğine ilişkin İİK'nın 193. maddesi, sadece müflise karşı yapılan takipleri kapsamaktadır. Bu nedenle müflisin daha önce başlattığı takiplerin durması veya düşmesi söz konusu değildir. Bunlara kural olarak, iflas masası tarafından devam olunur.

Kanun iflasın açılması ile duracak olan takipleri ayrı ayrı belirtmiştir. Fakat bu belirtim tahdidi değildir. İflasın açılması ile

duracak olan takipler, müflisin masaya giren malvarlığı ile ilgili takipler olup sözkonusu takipler şöyle sıralanabilir⁴;

- İlamlı ve ilamsız haciz yolu ile takipler,
- Kambiyo senetlerine ilişkin haciz yoluyla yapılan takipler,
- Genel iflas,
- Kambiyo senetlerine mahsus iflas,
- Teminat gösterilmesine ilişkin takipler,
- 6183 sayılı Kanun'a göre tahsil dairesince yapılacak takipler.

D. MÜFLİSİN BORÇLARININ MUACCEL HALE GELMESİ

İflasın açılması ile müflisin vadesiz (BK md. 74) ve vadeli (BK md. 75) borçları muaccel hale gelir. Bu husus, İİK'nın 195. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; borçlunun gayrimenkul mallarının rehni (İİK md. 23) suretiyle temin edilmiş olan alacaklar müstesna olmak üzere, iflasın açılması (İİK md. 165) müflisin borçlarını muaccel (BK md. 74) kılar. İflasın açıldığı güne kadar işlemiş olan faiz ile takip masrafları ana tutara eklenir. Müflisin vadesi gelmemiş faizsiz borçlarından da yıllık kanuni faiz hesabıyla iskonto yapılır.

IV. İFLAS VE ŞÜPHELİ ALACAK İLİŞKİSİ

Şüpheli alacaklar; Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (MSUGT), Sermaye Piyasası Kurulu Seri XI Nolu Tebliğ ve Vergi Usul Kanununun da tanımlanmıştır⁵; MSUGT'ne göre şüpheli alacaklar, ödeme süresi geçmiş bu nedenle vadesi birkaç defa uzatılmış veya protesto edilmiş, yazı ile birden fazla istenmiş yada dava veya icra safhasına aktarılmış senetli ve senetsiz alacakları kapsar. SPK Mevzuatına göre şüpheli alacaklar, çeşitli nedenlerle tahsil imkanlarının güçlenmiş olduğu tahmin edilen alacakları ifade eder. 213 sayılı VUK'un 323. maddesi hükmüne göre şüpheli alacaklar, ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olmak şartıyla dava

⁴ ÖCAL, M. Sait ve EMEKSİZ, Turan, a.g.m., s.38.

⁵ USLU, Ozan, "Şüpheli ve Değersiz Ticari Alacaklar", <http://www.muhasebetr.com/yazarlarimiz/ozan/002/> 03.10.2007

veya icra safhasında bulunan alacaklar, yapılan protestoya veya yazı ile birden fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan dava ve icra takibine değmeyecek derecede küçük alacaklar olup bu alacaklar için değerlendirme gününün tasarruf değerine göre pasifte karşılık ayrılabilir.

Gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin tahsil edemedikleri alacaklarını şüpheli alacak karşılığı ayırmak suretiyle dönem kazancının tespitinde indirim olarak dikkate alınabilmesi için; gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından karşılık ayrılacak alacağın ticari veya zirai kazancın elde edilmesi veya idame ettirilmesi ile ilgili olması, bilanço usulüne göre defter tutulması, alacağın dava veya icra safhasında olması, dava veya icra takibine değmeyecek derecede küçük alacakların ise protesto edilmesi veya yazı ile birden fazla istenmesi, karşılık ayrılacak alacağın yasal defterlere hasılat olarak kaydedilmiş olması gerekmektedir⁶.

İflas halinde, alacaklının borçluyu dava etmesi veya icra yoluyla takip edebilmesi, yasal olarak mümkün bulunmamaktadır. İİK bu yolları kapamış, sadece iflas masasına kayıt olma hakkını vermiştir. Bu durumda, alacaklının alacağının dava veya icra safhasında alacak niteliğine sahip olup olmayacağı diğer bir ifadeyle iflas masasına kayıt olmanın şüpheli alacak karşılığı ayırmak için yeterli olup olmayacağı konusunda Kanun'un uygulaması kendi içinde tutarlıdır. Çünkü, cebri icra yoluyla iflasın tasfiyesinde alacaklılar eşit bir şekilde işlem göreceklere, külli bir tasfiye olan iflas tasfiyesinde, ferdi icra takibine devam edilmesine veya yeni bir icra takibine gerek yoktur. Bunun yerine bütün alacaklılar, alacaklarını iflas masasına yazdıracaklar ve iflas masasının tasfiyesi sonucunda elde edilecek paradan kendilerine ödeme yapılacaktır. Bu nedenle Kanun, iflas halinde lüzumsuz bir işlem olan ferdi icra takiplerine izin vermemiştir.

İflas halinde masaya kaydedilen alacaklar, İİK'nın 206. maddesi doğrultusunda sıralanır. Ancak, iflas tasfiyesi sırasında bütün alacaklılar arasında eşitlik söz konusudur. İflas talebinin kimin

---

⁶ TEKİN, Cem, "Temlik ve Temellük Edilen Alacaklarda Şüpheli Alacak Karşılığı Uygulaması", **Mükellefin Dergisi**, Sayı: 120, Aralık 2002, s.63-64

tarafından başlatıldığıının önemi yoktur. Herhangi bir alacaklının talebi üzerine başlatılmış ve bu talep üzerine borçlunun iflasına karar verilmiş olsa bile, iflas tasfiyesinden borçlunun bütün alacaklıları eşit şekilde faydalanacaktır. Hatta, borçlunun kendisi dahi iflas talebinde bulursa, bütün alacaklılar bundan yararlanacaktır.

Bu bağlamda, ferdi icranın gereksiz ve imkansız olmasının yanısıra herşeyden önce iflas da bir icra yoludur. Alacaklı yönünden cüz'i icranın, külli icradan farkı yoktur. Her iki durumda da amaç alacağı bir an önce tahsil etmektir. Bu nedenle, iflas masasına kaydı yaptırılan alacaklar icra safhasına intikal etmiş sayılmalıdır. VUK'un 323. maddesi hükmünce icra safhasına intikal etmiş bir alacak için şüpheli alacak karşılığı ayrılabilir.

Vergi hukukunda şüpheli alacak ayrılabilmesi için, alacağın dava veya icra safhasında bulunması gerektiği açıklanmış olmasına rağmen, dava ve icrada bulunma tarif edilmemiştir. Diğer bir ifadeyle, vergi hukuku tanımlama yapmamak suretiyle genel hukuk kurallarının tatbikine imkan tanımıştır. Genel takip hukukunda, iflas masasına alacağın kaydettirilmesi özel takip yolu olarak kabul edilmektedir. Genel takip hukukunun özel takip yolu olarak nitelendirdiği bu halleri, geniş bir yorumla VUK çerçevesinde bir icra yolu olarak değerlendirmekte bir sakınca bulunmamaktadır. Zira dava ve icra yoluna başvurulmamasının nedeni alacaklının iradesinde değildir. Dolayısıyla bu hallerde alacağın şüpheli hale geldiğinin kabulü gerekmektedir.

A. İFLAS HALİNDE ALACAĞIN NİTELİĞİ

Bir gerçek veya tüzel kişinin iflasına karar verilmesi ile bu şahıstan alacaklı durumunda olan kişilerin bütün alacakları değersiz hale gelmez. Nitekim, iflas açılır, alacaklılar iflas masasına başvurur, varsa müflisin mevcutları paraya çevrilip alacaklılara dağıtılır. Başka bir ifadeyle, iflasın sonunda alacaklılar alacaklarının bir kısmını tahsil etme olanağına sahiptirler. Bu nedenle, iflas kararı sadece alacağın şüpheli hale geldiğini gösterir ve sahibine VUK'un 323. maddesine göre karşılık ayırma imkanı verir. Ancak mahkeme, iflas eden borçlunun herhangi bir ödeme yapamayacak durumda olduğunu hükme bağlarsa, bu takdirde alacak değersiz hale gelmiş demektir.

Eğer bir alacağın az da olsa kısmen veya tamamen tahsil edilme olasılığı varsa bu alacak şüpheli olacaktır. Bu durumda değersiz alacaktan sözetmek mümkün değildir. İflas halinde bir alacağın tahsil edilip edilmeyeceği veya ne kadarının tahsil edileceği belli değildir. Bu nedenle alacak iflas masasına yazdırıldığı anda sadece şüpheli alacak olarak dikkate alınmalıdır. Çünkü iflas sonuçlandığı zaman, alacaklı alacağının belli bir kısmını tahsil edebilir. Bu durumda alacağın tahsil edilen kısmı şüpheli alacaktan indirilir. Eğer alacağın tahsil edilmeyen bakiye kısmının, artık tahsil kabiliyetinin olmadığı mahkeme kararıyla belirlenirse, bu kısım artık değersiz olacaktır. Bu durumda sadece daha önce karşılık ayrılmak suretiyle şüpheli alacaklar hesabında izlenen alacaklar, değersiz alacak niteliğine sahip olacak ve bilanço kalemleri arasından çıkarılacaktır.

Öte yandan, konkordato halinde alacakların durumu üzerinde kısaca durmakta fayda vardır. İİK'nın 285-309. maddelerinde düzenlenen konkordato, borçlunun alacaklılarının üçte iki çoğunluğuyla yaptığı ve onu kabul etmeyen diğer alacaklıları da bağlayan alacakların alacağın belli bir yüzdesinden vazgeçtiklerini belirleyen bir anlaşmadır. VUK'un 324. maddesinde; *“Konkordato veya sulh yoluyla alınmasından vazgeçilen alacaklar, borçlunun defterlerindeki özel bir karşılık hesabına alınır. Bu hesabın muhteviyatı alacaktan vazgeçildiği yılın sonundan başlayarak üç yıl içinde zararla itfa edilmediği takdirde kar hesabına naklonulur”* hükmüne yer verilmiştir. Kanun maddelerinden de anlaşılacağı üzere, konkordatonun kabul edilmesi durumunda; konkordato yoluyla alınmasından vazgeçilen alacaklar, alacaklı yönünden değersiz alacak sayılmakta ve VUK'un 322. maddesi doğrultusunda işleme tabi tutulması gerekmektedir. Bu nedenle konkordato durumunda şüpheli alacak karşılığı ayrılamaz⁷.

B. İFLAS HALİNDE ŞÜPHELİ ALACAK KARŞILIĞININ AYRILMASI GEREKEN DÖNEM

İşletmeler, borçlu müşterilerinin iflas etmeleri halinde, alacakların iflas masasına kaydettirmeleri koşuluyla, şüpheli alacak karşılığı ayrabilirler. Karşılık, alacağın masaya kaydının yapıldığı,

⁷ ATAY, Tezcan, “Şüpheli Alacaklar ve Karşılık Ayırma”, **Mükellefin Dergisi**, Sayı: 120, Aralık 2002, s.107-108

diğer bir ifadeyle icra safhasına intikal ettiği yılda yapılmalıdır. Zira şüpheli hale geldiği yılda ayrılmayan karşılık, müteakip yıllarda ayrılamaz. Hatta geçmiş dönemlerle ilgili düzeltme dahi yapılamaz. İflas tasfiyeleri uzun bir sürede gerçekleştiğinden, işletmelerin bu konuda dikkatli davranmaları ve karşılığı ilgili yılda ayırmaya özen göstermeleri gerekmektedir.

Bilanço esasına tabi işletmelerin ticari kazançlarının hesap dönemi sonunda belirlenebileceği hükmünden hareketle şüpheli hale gelen ticari alacaklar için ayrılacak karşılığın da hesap dönemi sonunda ayrılması daha uygun olacaktır. Buna karşılık şüpheli ticari alacaklar için karşılığın hesap dönemi içerisinde de ayrılabilirliğini savunan görüş de vardır. Karşılığın dönem sonunda ayrılmasının kanun lafzına ve muhasebe sistemine daha uygun olduğu kabul edilebilir. Fakat karşılığın dönem sonu veya dönem içinde ayrılması vergi matrahı üzerinde farklı etki yapmayacaktır⁸.

Vergi idaresinin konu hakkında herhangi bir açıklanmış kararı bulunmamasıyla birlikte, maddenin uygulanmasına ilişkin uyuşmazlık konuları incelendiğinde, Danıştay'ın 10.11.1992 tarihli kararı bu konuda örnek olarak alınabilir⁹.

C. ALACAĞIN İFLAS MASASINA YAZDIRILMAMASI

İflas halinde alacağı başka bir yolla izlemek mümkün olmadığından, kural olarak alacakların iflas masasına yazdırılması gerekir (İİK md. 219). İflas alacaklarının, adi tasfiye ilanından itibaren bir ay içinde masaya yazdırılması gerekir (İİK md. 219). Fakat, bu bir aylık süreden sonra bildirilen alacaklar da masaya yazdırılabilir. (İİK md. 236) İflas idaresi, sıra cetvelini düzenlerken, o ana kadar masaya yazdırılmış olan alacaklar hakkında (kabul veya red) şeklinde karar verir. Bu şekilde düzenlenen ve iflas dairesine verilen sıra cetvelinden sonra da, iflas kapanıncaya kadar masaya iflas alacağı yazdırılması mümkündür (İİK md. 236).

İflas idaresi geç kalan alacaklının alacağını kabul ederse, sıra cetvelini ona göre değiştirir. Sıra cetvelinin değişik şeklini iflas

⁸ YARDIMCIOĞLU, Mahmut, “Yabancı Para Cinsinden Şüpheli Ticari Alacaklar İçin Karşılık Ayrılması”, **Mükellefin Dergisi**, Aralık 2002, Sayı:120, s.68

⁹ Danıştay'ın 10.11.1992 tarih ve E.1992/719, K.1992/4809 sayılı Kararı

dairesine vererek ilan eder, bu değişik sıra cetveline karşı da Őikayet ve itiraz yollarına başvurulabilir (İİK md. 235).

Bütün bu işlemler, iflas tasfiyesinin sonuçlanmasını geciktirir. Çünkü Kanun, bir taraftan iflasın kapanmasına kadar masaya alacak yazdırılmasına müsaade ederken diğer taraftan da bunu bazı müeyyidelere tabi tutmuştur (İİK md. 236/II/III).

Yukarıda açıklanan prosedüre uymayan bir alacak için Şüpheli alacaktan söz etmek mümkün değildir. Çünkü karşılık ayırabilmenin temel koşullarından biri takipteki ciddiyettir. Basiretli bir işadamı gibi davranan her tacir; ticari ilişkilerinden doğan alacakları için de gerekli hassasiyeti ve ciddiyeti göstermek durumundadır.

Bu durumda alacaklı, borçlunun iflas ettiğini gerekçe göstererek, alacağın dava veya icra yoluyla takip edemediğini ileri süremez. Çünkü, böyle bir iddiada bulunan kişinin alacağını iflas masasına bildirmesi gibi daha kolay bir yola başvurmama nedeni anlaşılabilir. Alacağın iflas masasına yazdırılmaması, o alacağın takip edilmediğini, o alacaktan vazgeçildiğini gösterir.

Şüpheli alacak için ancak alacak Şüpheli hale geldiği yılda (iflas halinde iflas masasına yazdırıldığı zaman da) karşılık ayrılabilir. Dolayısıyla iflas kapandıktan sonra geçmişe yönelik düzeltme de mümkün değildir.

Diğer taraftan bu koşullar altında, iflasın kapatılmasıyla birlikte kazai hükme dayanarak alacağın değersiz olduğunu iddia etmek, mümkün değildir. Normal koşullarda bir değersiz alacaktan söz edebilmek için o alacağın gerektiği takibin yapılması ve devamında VUK'un 322. maddesinde belirtildiği gibi, "*kazai bir hükme veya kanaat verici bir vesikaya göre tahsiline artık imkan kalmayan alacaklar*" olduğunun ispatlanması gerekir. Maddede geçen "*tahsiline artık imkan kalmayan alacak*" ifadesinden de anlaşıldığı üzere, kendisinden beklenen takibatın yapılmasına rağmen takibatın karşılıksız kaldığı anlaşılmalıdır. Bu durumda, işletme sahip veya sahiplerinin kendi kusurlu, basiretsiz hareketlerinden dolayı alacaklarının tahsil edilemediğini, bunun tazmininin de kendilerine ait olabileceği söylenebilir. İcra takibinin ciddi olarak takip edilmemesi nedeniyle,

dosyası takipten düşen alacak şüpheli alacak sayılamaz¹⁰. Alacağın borçludan arandığına ilişkin, mükellef tarafından herhangi bir belge ibraz edilmemesi halinde, bu alacak değersiz alacak olarak kabul edilemez¹¹. Diğer bir görüşe göre; kazai bir hükme dayanarak tahsilinin imkansız olduğu belgelenen alacakları değersiz alacak olarak kabul etmek gerekir.

D- İCRA TAKİBİNE KONU EDİLMİŞ ALACAKLARDA ŞÜPHELİ ALACAK KARŞILIĞI AYRILMASINDA KARŞILAŞILABİLECEK BAZI SORUNLAR

İcra takibine konu edilmiş alacaklarda şüpheli alacak karşılığı ayrılmasında karşılaşılabilecek sorunlar aşağıdaki gibi ifade edilebilir¹²;

1- Alacak İcra Takibine Konu Edilmekle Birlikte Takibin Devamının Getirilememesi

Uygulamada karşılaşılan sorunlardan en sık rastlanılanı, takip talebinde bulunmakla birlikte, takibatın devamının getirilmemesidir. Alacaklı durumunda bulunan mükellefler genelde dönem sonlarına doğru borçluya karşı icra takibine başlamaktadırlar. Ancak, başlayan icra takibi askıda kalmakta, alacaklı kişilerce ciddi anlamda bir takip niyeti ortaya konmamaktadır. Takip konusu alacaklarda dikkat edilmesi gereken en önemli konulardan biri, salt “şekli müracaat”ın alacağın şüpheli hale gelmesi açısından yeterli olmayacağıdır. Alacağın icra takibine konu edilmesi ve takibin devamı konusunda ciddi anlamda bir iradenin varlığının ortaya konması gerekmektedir. Sadece icra takibine başvurulması yeterli değildir. Çünkü takibin sürüncemede bırakılması halinde şüpheli alacak karşılığı ayrılması mümkün olmayacaktır.

Vergi hukukunda, kanuna uygun olarak biçimlendirilen işlemlerin bu biçimselliğinin ötesine geçilerek gerçek mahiyetinin araştırılması esastır. Vergilendirme işlemlerinde olay, gösterildiği ya

¹⁰ Dn. 3. D'nin, 10.06.1987 tarih ve E.1986/2768, K.1987/1552 sayılı Kararı

¹¹ Dn. 13. D'nin, 22.05.1974 tarih ve E.1973/4033, K.1974/2253 sayılı Kararı

¹² TAŞ, Suat ve KARAKIŞ, Şerafettin, “İcra Takibine Konu Edilmiş Alacaklarda Şüpheli Alacak Karşılığı Uygulaması”, **Vergi Dünyası**, Sayı: 225, Mayıs 2000, s.107-110

da gösterilmek istenildiği şekliyle değil, geçek yönüyle ele alınacak ve buna göre gerekli işlemler yapılacaktır. Uygulamada bir kısım kişilerin faaliyetlerini vergilendirme işlemlerinden gizlemek için, değişik görünümler yaratma yolunu izledikleri ve böylece hem vergilemede eşitlik ilkesini zedeledikleri hem de vergi kayıp ve kaçığına sebebiyet verdikleri bilinmektedir.

Bu durumun uygulamada rastlanılan örneklerinden biri de gerçek bir takip niyeti olmadan, sadece karşılık ayırmak ve böylece vergi matrahını azaltmak amacıyla takip yoluna başvurulmasıdır. İcra takibinde bulunarak şüpheli alacak karşılığı ayıran ve böylece esastaki amacına ulaşan bir kısım mükellefler takibin devamını getirmemektedirler. Takip yoluna başvuran alacaklının esas amacı, bir an önce alacağını tahsil etmek olsaydı yasalarda öngörülen sürelerle uymak suretiyle takip talebini sonuçlandırır ve alacağına kavuşurdu. Bu konuda Danıştay tarafından verilmiş çeşitli kararlar bulunmaktadır¹³. Bu kararlara göre, icra takibinin ciddi olarak takip edilmemesi nedeniyle, dosyası takipten düşen alacak, şüpheli alacak kabul edilemez.

2- Haciz Konulmak Suretiyle Teminata Bağlanmış Alacaklarda Şüpheli Alacak Karşılığı Uygulaması

VUK'un 323. maddesinde açıkça ifade edildiği gibi teminata bağlı bir alacak için şüpheli alacak karşılığı ayrılamaz. Ancak, teminatlı alacaklar deyiminden ne anlaşılması gerektiği ve teminat türlerinin neler olabileceği konusunda VUK'un 323. maddesinde açıklık yoktur. Bu durumda teminatın kapsam ve niteliğinin, "teminatlı alacaklar için karşılık ayrılamayacağı" şeklindeki düzenlemenin amacından ve uygulamalardan hareketle ortaya konulması gerekmektedir.

Şüpheli alacak karşılığı ayırmada temel unsur, doğması beklenen bir zararın varlığıdır. Alacaklı alacağını tahsil edememe riskiyle karşı karşıyadır. Kanun koyucu böyle bir risk altında bulunan alacağına ilişkin olarak alacaklıya karşılık ayırma imkanı tanımıştır.

---

¹³ KIZILOĞ, Şükrü, **Danıştay Kararları ve Özelgeler**, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 1993, C. 2, s. 2632 (Dn. 3. D'nin, 10.06.1987 tarih ve E.1986/2768, K.1987/1552 sayılı Kararı)

Ancak, alacağa yönelik böyle bir risk yoksa, alacak bir şekilde tahsil edilebilecekse karşılık ayrılması mümkün değildir. Teminatlı alacaklar için karşılık ayrılamayacağı şeklindeki düzenleme bu amaca dayanmaktadır. Bu bağlamda alacaklı teminata yönelerek alacağını tahsil edebilecektir.

Amme alacağına ilişkin olarak yürütülen takip iflas takibi ise, İcra İflas Kanunu hükümleri uygulanacaktır (AATUHK md. 100/1). İcra İflas Kanunu'nun 184. maddesinde iflasın açılması ile birlikte müflisin haczedilebilen bütün mal ve haklarının bir masa teşkil edeceği ve bunun da iflas masası olduğu belirtilmiştir. Borçlunun haczedilebilen malları iflasın açılması ile birlikte bir çeşit “*özel mamelek*” haline gelmektedir. İflas soncu masaya dahil olan borçlunun malları satılır ve alacaklıların alacağı ödenir. İflas tasfiyesinin amacı, masanın tasfiyesi sonucunda elde edilen paraların müflisin bütün alacaklılarına paylaşılmasıdır (İİK md. 184). Bu paylaşımda alacaklıların eşit bir şekilde işlem görmesi asıldır. Özellikle, alacağını önce yazdıranın, sonra yazdırana oranla bir imtiyaz ve rüçhan hakkı yoktur. Ancak, rehinli alacaklıların rehinden doğan rüçhan hakları saklıdır (İİK md. 185). Bunun dışında, İcra İflas Kanunu'nda özel bir şekilde korunmaya muhtaç gördüğü bazı adi alacaklara bir imtiyaz tanınmıştır. İİK'nın 206. maddesinde bir malın aynından doğan amme alacakları dışındaki bütün amme alacakları imtiyazlı alacakların 5. sırasında sayılmıştır. Bu şekilde amme alacaklarına diğer imtiyazsız alacaklara nispeten bir öncelik sağlanmıştır.

6183 sayılı AATUHK'da amme alacağının korunmasına yönelik bir kısım düzenlemeler yer almaktadır. Mezkur Kanun'un 9. maddesinde “*teminat isteme*”ye ilişkin düzenleme getirilmiş, 10. maddesinde ise teminat istenmesi halinde; “*ilgililer veya ilgililer lehine üçüncü şahıslar tarafından gösterilen ve amme idarelerince haciz varakalarına müsteniden haczedilen menkul ve gayrimenkul malların*” da teminat olarak kabul edileceği belirtilmiştir. Teminat istemedeki amaç ise, alacaklı amme idaresinin alacağının tehlikeye girmesini önlemek ve alacağı koruma altına almaktır.

İcra İflas Kanunu'nda imtiyazlı alacaklardan sayılan amme alacakları açısından kanun koyucu 6183 sayılı AATUHK'da haczi teminat olarak kabul etmiştir. İmtiyazlı alacaklar açısından haczi teminat hükmünde kabul eden kanun koyucunun diğer alacaklar

bakımından aksi bir durumu amaçladığı ileri sürülemez. Yapılacak amaçsal ve sistematik bir yorum da aynı sonuca götürecektir.

Yukarıdaki açıklamalar, haczin bir teminat niteliğinde olduğunu ortaya koymakta olup, VUK'un 323. maddesinin üçüncü fıkrasındaki; “*teminatlı alacaklarda karşılığın teminattan geri kalan miktara inhisar edeceği*” şeklindeki düzenleme haciz suretiyle teminat altına alınmış alacaklarda karşılığın ancak haczedilen malların kıymetinden arta kalan kısım için ayrılacağını göstermektedir. Haczedilen mallara icra dairesince bir değer konulmakta olup değerler toplandığında teminatın tutarı ortaya çıkacaktır. Teminat tutarı ile takibe konulan alacak tutarı karşılaştırıldığında geriye kalan bir değer olursa bu kısım için karşılık ayrılabilir.

Danıştay, bazı kararlarında borçlunun bir kısım mallarının haczedilmesinin, alacak açısından teminat niteliğinde olduğunu ve bu nedenle de bu alacaklar için ancak teminattan geri kalan kısım için karşılık ayrılabilirliğini belirtmiştir¹⁴.

Sonuç olarak, icra takibine konu olan ve takip süreci içerisinde haciz uygulanmak suretiyle tahsil edilmek istenilen alacaklar teminatlı alacaklardır. Bu durum, gerek Danıştay'ın çeşitli tarihlerde vermiş olduğu kararlarda benimsediği anlayışa gerekse de haciz işleminin mahiyetine uygundur.

3- Aciz Vesikasına Bağlanan Alacaklarda Şüpheli Alacaklar Karşılığı

Aciz vesikası, alacağın ortadan kalktığını değil fakat borçlunun ödeme gücü olmadığını gösteren bir belgedir. Bu durumda zamanaşımı da söz konusu olmadığından ileride borçlunun ödeme gücü doğduğunda alacaklının borçlu hakkında takibata geçerek alacağını tahsil etme olanağı vardır. Bu nedenle, bir alacağın aciz vesikasına dayanarak değersiz alacak olarak kabulüne ve sonuç olarak doğrudan zarar yazılmasına olanak bulunmamaktadır¹⁵.

Aciz vesikasına bağlı alacaklarla ilgili karşılık ayrılması uygulamada sorunlar doğurmaktadır. Bir kısım mükellefler aciz

¹⁴ Dn. 4. D'nin, 02.02.1989 tarih ve E.1988/1273, K.1988/262 sayılı Kararı, Dn. 4. D'nin, 17.01.1984 tarih ve E.1983/679, K.1984/204 sayılı Kararı

¹⁵ ÖCAL, M. Sait ve EMEKSİZ, Turan, a.g.m., s.32.

vesikasına dayanarak alacağı değersiz alacak olarak nitelendirmekte ve doğrudan zarar yazmaktadırlar. Diğer taraftan, aciz belgesinde yazılı alacak tutarı dikkate alınmadan alacağın tümü ya doğrudan gider yazılmakta ya da karşılık ayrılmak suretiyle sonuç hesaplarına intikal ettirilmektedir.

Aciz belgesinin verilmesi ile alacaklının alacağı son bulmaz, aksine bu alacak borçluya karşı mevcut olmakta devam eder; hatta alacaklının durumu borç ödenmeden aciz belgesi ile kısmen kuvvetlendirilmiş olmaktadır. Değersiz alacaklarda ise, alacağın kazai bir hükme veya kanaat verici bir vesikaya göre tahsiline imkan kalmamaktadır (VUK md. 322). Dolayısıyla kuvvetlendirilmiş bir şekilde mevcut olmakta devam eden alacağın aciz vesikasına bağlandığı gerekçesiyle değersiz alacak olarak nitelendirilmesi ve doğrudan gider yazılması mümkün değildir.

V. İCRA VE İFLAS DURUMUNDA TİCARİ ALACAKLARDA MUHASEBE UYGULAMASI

İcra ve iflas halinde ticari alacaklar ile ilgili muhasebe kayıtları bir örnek yardımıyla ele alınmış olup bununla ilgili işlemler aşağıdaki gibidir;

Alfa A.Ş., Beta A.Ş.'ye 2005 yılında yapmış olduğu mal ve hizmet satışı dolayısıyla 40.000 YTL alacaklı duruma gelmiştir. 10.04.2006 tarihinde Beta A.Ş. hakkında iflas takibine başlanmıştır. Alacak iflas masasına 15.09.2006 tarihinde kaydettirilmiştir. İflas 31.03.2007 tarihinde sonuçlanmış olup Alfa A.Ş. 40.000 YTL'lik alacağının 30.000 YTL'lik kısmını tahsil etmiş olup mahkeme tarafından 10.000 YTL'lik alacağın tahsilinin ise mümkün olmadığına karar verilmiştir.

Bu örnekte söz konusu alacağın tamamı alacaklı tarafından iflas masasına kaydının yapıldığı tarih itibariyle şüpheli alacak olarak kabul edilmektedir. Buna göre; yapılması gereken muhasebe kayıtları aşağıdadır.

—————15.09.2006—————		
128 ŞÜPHELİ TİCARİ	4	
ALACAKLAR	0.000	
120 ALICILAR		40.000

—————31.12.2006—————		
654 KARŞILIK GİD.	4	
	0.000	
129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALAC. KARŞ.		40.000
—————/—————		

İflasın sonuçlanması ve iflas masasına konu mal ve haklardan alacaklının yararlanması durumunda ise;

—————31.03.2007—————		
100 KASA	30.000	
128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR		30.000
—————31.03.2007—————		
129 ŞÜPHELİ TİC. ALAC. KARŞILIĞI	30.000	
644 KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR		30.000
—————/—————		

Tahsil edilemeyen 10.000 YTL'ye ilişkin olarak aşağıdaki kaydın yapılması gerekmektedir;

—————31.03.2007—————		
129 ŞÜPHELİ TİC. ALAC. KARŞILIĞI	10.000	
128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR		10.000
—————/—————		

V- SONUÇ VE ÖNERİLER

Ticari hayatın olağan akışı içerisinde tacirler arasında gerçekleşen mali nitelikteki işlemlerde meydana gelebilecek bazı riskler dikkate alınmak suretiyle yasalarda bu riskleri ortadan kaldırmaya ve tarafların ticari işlemlerden doğan haklarını korumaya yönelik birtakım düzenlemeler yapılmıştır.

Gerek İcra İflas Kanunu ve gerekse Vergi Usul Kanunu'nda ticari alacaklarla ilgili düzenlemelere yer verilerek alacaklı tarafın sahip olduğu tahsil hakkının sağlanması amaçlanmıştır. İcra İflas Kanunu ile icra ve iflas takibine konu alacakların durumu ele alınarak icra ve iflas yoluyla alacakların takibi ve tahsili düzenlenirken, Vergi Usul Kanunu ile mükelleflere icra takibine konu edilmiş alacaklarla ilgili olarak şüpheli alacaklara ilişkin karşılık ayırma ve gider yazılma olanağı sunulmuştur. Alacağın icra takibine konu edilmesi ve iflas durumunda, Vergi Usul Kanunu'nun 323. maddesinde hüküm altına alınmış şartların mevcut olması halinde alacak şüpheli alacak olarak değerlendirilerek karşılık ayrılmak suretiyle dönem kazancının tespitinde menfi unsur olarak dikkate alınabilecektir.

İşletmeler tahsil edilmeme riski taşıyan ticari alacaklarını yasalar çerçevesinde takip ederek riski ortadan kaldırmalıdır. Takip süresinde muhasebenin temel kavramlarından "*ihtiyatlılık kavramı*" gereğince karşılık ayırmalıdır.

İşletme yönetimi, gerek yasaları dikkate alarak gerekse muhasebenin temel kavramları (Tam Açıklama ve Önemlilik) ve genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine uygun olarak ticari alacaklarına ve tahsil edilmeme riskine ilişkin finansal bilgileri mali tablolarda işletme ile ilgili taraflara sunmalıdır.

VI-KAYNAKÇA

ATAY, Tezcan, “Şüpheli Alacaklar ve Karşılık Ayırma”, **Mükellefin Dergisi**, Sayı: 120, Aralık 2002, s.107-108

ATEŞLİ, Erkan, “İflas Yolu İle Tasfiye Edilen Anonim/Limited Şirketlere İlişkin Vergi İncelemelerinde Kanuni Temsilcinin Ödev ve Sorumlulukları”, **Vergi Sorunları Dergisi**, Sayı:118.

ELELE, Onur, “Şüpheli Alacak Karşılığı”, <http://www.huseyinust.com/forum/archive/index.php/thread-4750.html>, 11.12.2007

KIZILOT, Şükrü, **Danıştay Kararları ve Özelgeler**, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 1993, C. 2, s. 2632

KUMKALE, Rüknetin, “Şüpheli Ticari Alacaklar ve Karşılık”, http://www.alomaliye.com/aralik_05/ruknettin_kumkale_supheli_alacaklar.htm, 05.12.2005

ÖCAL, M. Sait ve EMEKSİZ, Turan, “İcra İflas Hukuku’nun VUK’taki Şüpheli Alacak ve Değersiz Alacak Müesseseleri İle İlişkisi”, **Vergi Dünyası**, Sayı:180, Ağustos 1996, s.35-36

TAŞ, Suat ve KARAKIŞ, Şerafettin, “İcra Takibine Konu Edilmiş Alacaklarda Şüpheli Alacak Karşılığı Uygulaması”, **Vergi Dünyası**, Sayı: 225, Mayıs 2000, s.107-110

TEKİN, Cem, “Temlik ve Temellük Edilen Alacaklarda Şüpheli Alacak Karşılığı Uygulaması”, **Mükellefin Dergisi**, Sayı: 120, Aralık 2002, s.63-64

USLU, Ozan, “Şüpheli ve Değersiz Ticari Alacaklar”, <http://www.muhasibetr.com/yazarlarimiz/ozan/002/03.10.2007>

YARDIMCIOĞLU, Mahmut, “Yabancı Para Cinsinden Şüpheli Ticari Alacaklar İçin Karşılık Ayrılması”, **Mükellefin Dergisi**, Aralık 2002, Sayı:120, s.68

Danıştay’ın 10.11.1992 tarih ve E.1992/719, K.1992/4809 sayılı Kararı

Dn. 13. D’nin, 22.05.1974 tarih ve E.1973/4033, K.1974/2253 sayılı Kararı

Dn. 3. D'nin, 10.06.1987 tarih ve E.1986/2768, K.1987/1552 sayılı Kararı

Dn. 3. D'nin, 10.06.1987 tarih ve E.1986/2768, K.1987/1552 sayılı Kararı

Dn. 4. D'nin, 02.02.1989 tarih ve E.1988/1273, K.1988/262 sayılı Kararı

Dn. 4. D'nin, 17.01.1984 tarih ve E.1983/679, K.1984/204 sayılı Kararı

İcra ve İflas Kanunu

Vergi Usul Kanunu

Borçlar Kanunu

Türk Ticaret Kanunu